

УДК 821.111
К82

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати
в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Christie A. The Big Four : A Novel / Agatha Christie. —
London : HarperCollins, 2023. — 240 p.

www.agathachristie.com

Переклад з англійської *Антоніни Івахненко*

Дизайнер обкладинки *Іван Дубровський*

Зверніть увагу! У тексті є згадки Росії,
деякі персонажі — росіяни

AGATHA CHRISTIE, POIROT
and the Agatha Christie Signa-
ture are registered trade marks of
Agatha Christie Limited in the
UK and elsewhere. All rights re-
served.

The Big Four © 1927 Agatha
Christie Limited. All rights re-
served.

Translation entitled «Велика чет-
вірка» © 2025 Agatha Christie
Limited. All rights reserved

© Книжковий Клуб «Клуб Сімей-
ного Дозвілля», видання україн-
ською мовою, 2025

© Книжковий Клуб «Клуб Сімей-
ного Дозвілля», художнє оформ-
лення, 2025

ISBN 978-617-15-1418-8

ISBN 978-0-00-816490-4 (англ.)

РОЗДІЛ I

Несподіваний гість

Я зустрів людей, яким подобається перетинати Ла-Манш. Чоловіків, що можуть під час подорожі спокійно сидіти в шезлонгах, а коли пором прибуде на місце, терпляче дочекатися, поки його пришвартують, і тільки потім, не влаштовуючи зайвої метушні, зібрати речі та зійти на берег. Особисто мені це ніколи не вдається. Варто лише опинитися на борту, як одразу відчуваю — часу замало, аби по-справжньому зосередитися хоч на чомусь. І тому постійно переносу вальзи з одного місця на інше, а спустившись до кают-компанії на обід, швидко кидаю їжу до рота, бо непокоюсь, що пором може прийти раніше, ніж я доїм. Можливо, усе це — лише наслідки коротких відпусток під час війни: тоді мені здавалося дуже важливим зайняти місце біля самісінького трапа й висадитись одним із перших, щоб не змарнувати дорогоцінні хвилини короткого, на три-п'ять днів, відпочинку.

Цього липневого ранку, стоячи біля поручнів і спостерігаючи, як наближаються білі скелі Дувру,

я дивувався пасажирам, які могли спокійно сидіти у кріслах і навіть не підводити очей у спробах роздвигтися рідну землю. Але, можливо, у них геть інші обставини. Без сумніву, чимало з них відвідує Париж ледь не щовихідного, тоді як я останні півтора року провів на ранчо в Аргентині. Моя справа там процвітала, ми з дружиною насолоджувалися вільним і легким життям на південноамериканському континенті, однак зараз важко стримати сльози, дивлячись, як щомиті наближається знайомий берег.

Я прибув до Франції за два дні до описуваних подій, уладнав деякі необхідні справи й тепер прямував до Лондона. Мав провести там кілька місяців — достатньо часу, відшукати давніх друзів, а насамперед — одного конкретного давнього друга. Коротуна з яйцеподібною головою та зеленими очима — Еркюля Пуаро! Я сподівався заскочити його зненацька. В останньому листі з Аргентини я навіть не натякав на заплановану подорож — бо прийняв це рішення спонтанно, унаслідок певних труднощів на роботі, — і не раз стиха веселився, уявляючи його захват і приголомшення від несподіваної зустрічі.

Я здогадувався, що, найімовірніше, він десь неподалік від своєї резиденції. Час, коли справи кидали його з одного кінця Англії в інший, уже минув. Слава Пуаро розійшлася країною, і він більше не міг собі дозволити концентруватися на одній-єдиній загоді. З часом Пуаро все більше прагнув, щоб його вважали

«детективом-консультантом» — таким же фахівцем, як лікаря, що має приватну практику. Він завжди висміював народні уявлення про шукача, який уміло маскується, щоби вистежувати злочинців, і зупиняється біля кожного сліду, аби виміряти його з усіх боків.

— Ні, друже мій Гастінгсе, — завжди казав Пуаро, — ми залишаємо це Жиро та його друзям. А методи Еркюля Пуаро розроблені ним самим. Порядок, і методичність, і «маленькі сірі клітинки». Невимушено сидючи у власних кріслах, ми бачимо те, що інші не помічають, і не поспішаємо з висновками, на відміну від шанованого Джеппа.

Ні, навряд чи варто було хвилюватися, що Еркюль Пуаро кудись вирушив.

Прибувши до Лондона, я залишив багаж у готелі й поїхав просто за старою адресою. Які щемкі спогади охопили мене! Ледве привітавшись із хазяйкою, я поспішив угору, стрибаючи через сходинку, і постукав у двері Пуаро.

— Заходьте, ну ж бо! — вигукнув знайомий голос з-за дверей.

Я увійшов. Пуаро піднявся з крісла й повернувся до мене. У руках він тримав маленьку валізу, яка з гуркотом упала, коли він мене побачив.

— *Mon ami*¹, Гастінгсе! — вигукнув він. — *Mon ami*, Гастінгсе!

¹ Мій друже (фр.).

І, кинувшись уперед, Еркюль розвів руки й міцно обійняв мене. Наша розмова була незв'язною і непослідовною. Вигуки, гарячі запитання, неповні відповіді, вітання від моєї дружини, розповідь про подорож — усе змішалось до купи.

— Гадаю, мої кімнати давно зайняті? — запитав я нарешті, коли ми трохи заспокоїлися. — Я б з радістю знову оселився тут, поруч із вами.

Вираз обличчя Пуаро різко змінився.

— *Mon Dieu!*¹ *Але який chance épouvantable*². Озирайтесь навколо, друже.

Я вперше звернув увагу на те, що мене оточувало. Біля стіни стояла валіза — величезна, схожа на доісторичний ковчег. Коло цієї валізи акуратно розставлені ще кілька — у порядку зменшення розміру. Помилки бути не могло.

— Ви їдете?

— Так.

— Куди?

— У Південну Америку.

— Що?!

— Так, схоже на дурний жарт, правда ж? Я їду до Ріо й щодня кажу собі: «Я нічого не писатиму

¹ Боже мій! (фр.)

² Жахливий випадок (фр.). — Тут і далі прим. перекл., якщо не вказано інше.

у своїх листах — та як же здивується мій добрий Гастінгс, коли побачить мене!».

— Але коли ви їдете?

Пуаро подивився на годинник.

— За годину.

— Ви начебто завжди казали, що ніщо не змусить вас здійснити далеку морську подорож?

Пуаро заплющив очі й здригнувся.

— Не кажіть мені про це, друже. Лікар запевняє, що від подорожей не вмирають — і до того ж я робитиму це лише один раз: розумієте, я ніколи... ніколи не повернуся.

Він трохи штовхнув мене, і я впав у крісло.

— Гаразд, я розкажу вам, як усе сталося. Чи знаєте ви, хто найбагатша людина у світі? Багатша навіть за Рокфеллера? Ейб Райленд.

— Американський король мила?

— Точно. До мене підійшла одна з його секретарок. У Ріо відбувається якась дуже значна, як ви б це назвали... махінація, пов'язана з однією великою компанією. Він побажав, щоб я розслідував справу на місці. Я відмовився. Сказав йому, що коли мені нададуть усі факти, то я висловлю експертну думку. Але він заявив, що не в змозі це зробити. Я мав отримати докази лише після прибуття на місце. Зазвичай на цьому справу було б закрито. Диктувати умови Еркюлю Пуаро — яка зухвалість! Але запропонована сума була такою колосальною, що вперше й востаннє в житті я спокусився

лише на гроші. Їх би вистачило на ціле життя — справжнє багатство! Однак був ще один аргумент на користь подорожі: це ви, мій друже. Протягом останніх півтора року я перетворився на дуже самотнього дідугана. Я й подумав — а чому б ні? Мене починає втомлювати це нескінченне розв'язання дурнувятих проблем. Я досяг достатнього рівня слави. Тож я радо візьму ці гроші й оселюся десь біля мого давнього друга.

Такий прояв поваги з боку Пуаро не міг не вразити мене.

— Тому я й погодився, — продовжував він, — і через годину маю піти, щоб устигнути на потяг, бо його розклад узгоджений з розкладом порома. Така собі іронія долі, що трапляється часто, чи не так? Але я зізнаюся вам, Гастінгсе, що якби запропонована сума не була такою значною, то я, може, і завагався б, бо нещодавно почав власне невелике розслідування. Скажіть мені, що зазвичай мається на увазі під фразою «Велика четвірка»?

— Гадаю, що вона сягає корінням Паризької мирної конференції¹, а ще є знаменита «Велика четвірка» в кіно, і ще цей термін вживають власники маленьких фірмочок.

¹ Низка конференцій у 1919—1920 роках, що проводилися у Версалі і на яких була підписана капітуляція Німеччини у Першій світовій війні та здійснений новий розподіл світу. Цим процесом керували чотири країни-переможниці: Британія, Франція, США й Італія.

— Розумію, — задумливо сказав Пуаро. — Я натрапив на цю фразу, бачите, за певних обставин, і жодне з ваших тлумачень тут не годиться. Здається, під цим терміном мали на увазі банду міжнародних злочинців або щось схоже... тільки...

— Тільки що? — уточнив я, коли він нерішуче замовк.

— Тільки я думаю, що це щось грандіозне. Однак це лише моя маленька здогадка, нічого більше. Ох, мені ж ще треба дозбирати речі. Час летить так швидко...

— Не треба вам їхати, — наполягав я. — Скасуйте подорож і вирушайте на одному кораблі зі мною. Пуаро підвівся й докірливо глянув на мене.

— Ах, ви не розумієте! Я ж уже дав слово — слово Еркюля Пуаро. Ніщо, крім питання життя і смерті, не може затримати мене тут.

— А це навряд чи станеться зараз, — скрушно пробурмотів я. — Хіба що за хвилину до того, як ви підете, «двері відчиняться, і зайде неочікуваний гість».

Цитуючи старий вислів, я трохи всміхнувся, але, коли після цього настала пауза, ми обоє здригнулися, бо з внутрішньої кімнати нам почувся дивний звук.

— Що це?! — вигукнув я.

— *Ma foi!*¹ — відповів Пуаро. — Щось дуже схоже на вашого «неочікуваного гостя» в моїй спальні.

¹ Бігме! (фр.)